SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI No. 171. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 9, 1994. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 9-го ВЕРЕСНЯ 1994. Ч. 171. РІК CI

ЗАГИНУЛИ ШАХТАРІ

Луганське (Р. Р.) — Як повідомили 3-го вересня засоби масової інформації, на шахті „Слов'яносербська" Виробничого об'єднання „Луганськвугілля" у селищі Лозівське загинуло 24 шахтарі, ще 15 дістали поранення та попарення. Незначні травми та ушкодження отримали 16 шахтарів.

У перших повідомленнях ішлося про вибух газу-метану та вугільного пилу. На місце трагедії виїхала урядова комісія, очолювана віцепрем'єр-міністром паливно-енергетичного комплексу Анатолієм Дюбою. Асистент голови незалежної профспілки гірників Сергій Кисельов 6-го версня повідомив, що попередню версію про вибух газу-метану в шахті не підтверджено. Справжня причина вибуху покищо невідома. Кисельов заперечив твердження заступника голови Державного нагляду охорони праці Анатолія Сахонова, що причинами катастроф на шахтах є те, що „під впливом страйків було відкинено гірничий статут, який передбачав покарання за порушення дисципліни". Кисельов зазначив, що кодекс, який хочуть поновити у вигляді гірничого закону, не передбачав покарання справжніх винуватців порушень дисципліни, в тому числі й технологічної, на шахтах і стосувався у першу чергу шахтарів, а не їхнього керівництва.

Президент Леонід Кучма, Кабінет Міністрів і Федерація Профспілок висловили співчуття родинам загиблих. Всього від початку року в Україні загинуло 285 шахтарів.

Вимагають повернути Києву герб

Київ (Р. Р.) — Тут 2-го вересня демократичні організації української столиці звернулися до Київської Міської Ради з вимогою повернути місту герб, який від княжої доби аж до 20-их років цього століття — зображення Архистратига Михаїла, що символізувало значення Києва як колиски християнства у Східній Европі.

Київ був позбавлений власного герба большевицькою владою, а в 60-их роках комуністична влада придумала для нього інший герб — „каштановий листок", який залишається і дотепер. Київські організації і партії національно-демократичного спрямування, такі як КУН, УРП, ДПУ, Українське Козацтво, Спілка Офіцерів, закликали Київську Міську Раду скасувати „каштановий герб" і відновити історичний — Архистратиг Михаїл з мечем — та підняти прапор з його зображенням на порожній щоглі біля міської управи поряд з державним прапором.

В іншій заяві націонал-демократи міста вимагають у рік 350-річчя народження гетьмана Івана Мазепи назвати його ім'ям сьогоднішню площу Ленінського комсомолу.

У Львові збираються видавці книжок

Львів. — У днях 12-17-го вересня ц. р. у Львові відбудеться форум видавців України виставка — ярмарок української книги. Вперше зберуться разом видавці україномовної та українознавчої книги з України та з-за кордону, щоб показати найкращі видання останніх років та знайти шляхи вирішення своїх проблем.

Форум стане першим етапом у створенні в Україні незалежної мережі розповсюдження книжок.

Форум проводиться з ініціятиви Видавничої Спілки „Просвіта" (Львів) та Видавництва „Основи" (Київ).

Запрошується до участи у Форумі видавців, літературних агентів, спеціялістів видавничої справи, нових видавничих технологій, людей, готових поділитися своїм досвідом і зацікавлених у створенні в Україні справді незалежних видавництв та мережі розповсюдження.

Додаткові інформації можна отримати під адресою: Україна 290008, Львів, вул. Друкарська, 6, Видавнича Спілка „Просвіта", голова організаційного комітету Форуму Олександра Коваль, тел. : (0322) 722571, факс (0322) 765156.

Ю. Мєшков втрачає популярність

Київ (Р. Р.). — Із Симферополя повідомляють, що Центр Гуманітарних Досліджень перевів опит ставлення кримчан до президента Автономної Республіки Крим Юрія Мєшкова, у зв'язку з закінченням 200 днів його перебування на цьому пості. Соціологи встановили, що число прихильників Мєшкова зменшилося на 30 відсотків, а число розчарованих ним зросло до 37 відсотків.

Кримчани вважають, що Ю. Мєшков за 200 днів не виконав жодної із своїх передвиборчих обіцянок, а його подорожі на Кипр і до Швайцарії, окрім витрат, нічого не принесли. Згідно з повідомленнями в деяких газетах, Верховна Рада Криму має намір вимагати від кримського президента звіт про його закордонні подорожі.

Кримські газети процитували поширений у Криму проєкт указу, нібито підготовлений Ю. Мєшковим, у якому передбачено зупинити діяльність Верховної Ради Криму і призначити на 7-го листопада референдум про довір'я їй. Якщо учасники референдуму висловлять недовір'я, то на 24-го січня 1995 року призначать нові вибори Кримської Верховної Ради, а якщо кримчани висловлять довір'я парляментові автономії, то на 17-го січня 1995 року призначать референдум про довір'я президентові Криму. А тим часом зупиниться діяльність кримського парляменту і вся законодавча влада буде передана кримському президентові.

Керівники автономії на запитання кореспондентів відповіли, що вважають документ фальшивкою, але дехто з них сказав, що від Ю. Мєшкова можна сподіватися будь-чого.

Пізніше поширилась чутка, що і Верховна Рада Криму має намір зліквідувати президентуру в автономії. Однак підтверджень теж не знайдено. Щоправда, кримський парлямент визнав деякі укази Ю. Мєшкова такими, що не мають юридичної сили, зокрема указ про службу безпеки президента Криму, яка налічує 90 осіб. Мєшкова супроводжує п'ять авт і кожна його поїздка на працю коштує 10 мільйонів карбованців. Уневажнено також його розпорядження про ліквідацію Державного комітету в справах молоді, оскільки зміна структури є прерогативою парляменту.

Голова фракції „Реформа" кримського парляменту Володимир Шев'єв, виступаючи на кримській телевізії 3-го вересня, сказав, що серія політичних вбивств у Криму вчинена не якимись невідомими злочинцями, „а представниками кримського уряду". В. Шев'єв повідомив, що за день до загибелі підприємець Михайло Корчилава зайшов до його бюра і в присутності кількох депутатів розповів, що його мають розстріляти і навіть виклав деталі, як саме це плянується і за допомогою якої зброї, що і сталося насправді наступного дня. Шев'єв сказав, що йому та ще кільком особам відомі імена кримських керівників, які замовляють убивства.

До Симферополя 1-го вересня з Москви прибув член Державної думи Росії Костянтин Затулін, який після зустрічі з Ю. Мєшковим та головою Верховної Ради Криму Сергієм Цековим сказав журналістам, що вони спільно обговорили питання договору між Україною і Росією, бо російська Дума хоче мати гарантію, що цей договір не погіршить державно- правний статус Криму. Але головна мета його приїзду, пояснив Затулін, це примирити дві гілки кримської влади. Він запропонував створити міжпарляментарну групу з представників Верховної Ради Криму і Державної думи Росії „з метою виходу на рівень професійного співробітництва законодавчих органів влади".

КУК адмініструє новою програмою партнерських обмінів між Канадою і Україною

Манітоба, Канада (КУК). — Конгрес Українців Канади закликає українську громаду Канади взяти активну участь у важливій новій ініціятиві під назвою Програма Партнерських Обмінів між Канадою та Україною.

Протягом останніх кількох місяців Конгрес Українців Канади проводив активну працю, спрямовану на переконання уряду визнати Україну пріоритетною країною у своїй зовнішній допомозі та використати багаті людські, культурні та мовні ресурси української громади Канади у канадських програмах технічної допомоги Україні. Найважливішими серед цих заходів були представлення бріфу міністрові закордонних справ Андре Улетові та участь КУК в офіційному перегляді закордонної політики Канади.

В результаті цієї діяльности, 23 серпня ц.р. Андре Улет оголосив офіційне відкриття Програми Партнерських Обмінів між Канадою і Україною під загальною адміністрацією Централі Конгресу Українців Канади. Ціллю цієї програми є сприяти демократичним процесам та переходу до ринкової економіки в Україні за допомогою чітко спрямованих проєктів обміну досвідом, інформацією, технологією тощо. 160 добровольців з Канади візьмуть на себе короткотер-

(Закінчення на стор. 3)

Союзівка закінчила сезон відзначенням 100-ліття УНСоюзу

Фолкльорний ансамбль „Карпатський візерунок".

(Світлина Г. Колесса)

Союзівка (Г. Колесса). — 100-літтю найстаршої в діяспорі української установи — Українського Народного Союзу — була присвячена програма закриття літнього сезону на оселі. Здавалося, що відзначення проходили без перерви — одна імпреза змінялася іншою, а яскраве сонце брало у свої обійми гірську природу, барвисті строї артистів, твори мистецтва на виставках під відкритим небом, радісно освічуючи дитя УНСоюзу — Союзівку.

У суботу ввечорі, 3-го вересня, у залі „Веселка" відбувся концерт з участю фолкльорного ансамблю „Карпатський візерунок" з Івано-Франківського, співака Ігоря Богдана та вокально-інструментального ансамблю „Львів'яни". У цей вечір „Карпатський візерунок" виступив на Союзівці вперше, донісши до присутніх дух Гуцульщини — народні пісні (сольо виконали заслужений артист України В. Пірус та Оксана Олексин), звуки народних

(Закінчення на стор. 3)

ЗСА вийшли на перше місце в світі у конкурентноздатності

Женева. — Розташована в цьому швайцарському місті організація Світовий економічний форум оприлюднила свій річний звіт, який свідчить, що З'єднані Стейти вернулись на перше місце в світі у ділянці конкурентноздатности. На другому місці є Сингапур, на третьому — Японія.

ЗСА втратили перше місце у списку найбільш конкурентноздатних країн дев'ять років тому. Знову очолити цей список їм помогла активність внутрішньої економіки, яка в умовах загальносвітового спаду висунула країну на перше місце серед суперників. У звіті Світового економічного форуму підкреслюється, що ЗСА є також першими в галузі підприємницької ініціятиви, міжнародних прогнозів і маштабів фінансування.

Згаданий звіт займає 666 сторінок і аналізує конкурентноздатність 41 країни світу, в залежності від ролі кожної на світовому ринку. При визначенні місця кожної країни бралося до уваги до сотні різних критеріїв, в тому числі силу внутрішньої економіки, рівень розвитку інфраструктури, ефективність державної економічної політики, науково-технологічний потенціял і маштаби зовнішньої торгівлі.

В першу двадцятку увійшли чотири країни, які індустріяльними стали порівняно недавно. Це Сінґапур, Гонґ Конґ, Маляйзія і Тайван. Крім дешевої робочої сили, в цих країнах праця є предметом своєрідного морального культу. Деякі міжнародні експерти висловлюються в тому сенсі, що хоч розвинуті країни виділяються за рахунок створеного в минулому добробуту, їхній майбутній конкурентноздатності загрожує небезпека у формі пониження рівня трудової моралі і професійного вишколу.

П'яте місце займає Німеччина, шосте — Швайцарія. Франція стоїть на 13-му місці, Англія — на 14-му, Італія — на 32-му. Останнє, 41-ше місце, займає у звіті Польща. Жодна з республік колишнього СССР у список не потрапила.

У СВІТІ

ПРЕДСТАВНИКИ РОСІЙСЬКОЇ АМБАСАДИ у Вашінґтоні в неофіційному порядку остерегли Адміністрацію президента Билла Клінтона, що Росія ні за яких умов не підтримає скасування ембарга на доставу зброї для боснійських мусулман. Як відомо, президент Б.Клінтон минулого місяця запевнив, що буде домагатися скасування ембарга, якщо боснійські серби до 15-го жовтня не приймуть міжнародного пляну поділу Боснії.

ПРЕДСТАВНИК ВАТИКАНУ повідомив, що Папа Іван Павло II відклав на пізніший час свою візиту у Сараєво, побоюючись, що його приїзд в оточене сербськими бойовиками місто може спричинити обстріли і нові жертви серед мирного населення. Папа мав намір відслужити Службу Божу в боснійській столиці у четвер,8-го вересня, але жодна з ворогуючих сторін не запевнила йому гарантій безпеки. Вістка про відкладення візити Папи Івана Павла II у Сараєво збіглася в часі з відновленням сербами артилерійських обстрілів сараєвського летовища і західньобоснійських міст Цазин та Бужим, де є скупчення мусулманських збройних формацій.

У ТОЙ ЧАС, ЯК АНГЛІЙСЬКИЙ УРЯД зайняв обережне наставлення щодо обіцянки Ірляндської республіканської партії (ІРА) припинити терористичні акції в Північній Ірляндії, ірляндський прем'єр-міністер Алберт Ренолдс вважає, що нема підстав сумніватися у щирості лідерів партії Шин Фейн. У вівторок, 6-го вересня, А. Ренолдс, вперше в історії, зустрівся в Дубліні з керівником Шин Фейн Ґеррі Адамсом. У зустрічі взяв участь представник протестантів Джан Г'юм, один з небагатьох прихильників миру в Олстері. Однак більшість протестантів не хоче, за прикладом ІРА, скласти зброю, чого домагаються Великобританія та Ірляндія.

ЗА ДВІ ОСТАННІ ДОБИ в афганській провінції Люгар, у висліді нової кривавої сутички між бойовиками Ісламської партії Афганістану, яку очолює прем'єр-міністер Гульбеддін Гекматіяр, і урядовими військами, вірними президентові Бургануддінові Раббані, загинуло до 100 осіб з обох сторін. Не припиняються також обстріли Кабулю, афганської столиці. За три останні дні на місто впало до 200 реактивних стрільн, більшість з них вибухнуло у житлових районах столиці. За два й півроку після приходу до влади муджагедінів в Афганістані загинуло майже 12,000 осіб.

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ Франсуа Міттеран призначив представляти інтереси Франції в новому складі Европейської комісії колишнього прем'єра Едіт Крессон і свого дорадника Іва-Гібо де Сільґі. Теперішній французький прем'єр-міністер Едуар Баллядюр негативно поставився до цього призначення. Е. Крессон відома своєю імпульсивністю, і саме ця обставина привела її до резиґнації. Скандал почався від того дня, коли в розмові з журналістами вона сказала, що кожен четвертий англієць є гомосексуалістом, а всі японські робітники є подібні до мурашок. Уряди обох країн вимагали вибачення, і тоді Е. Крессон змушена була зрезиґнувати з посту прем'єр-міністра.

В ПОНЕДІЛОК, 5-ГО ВЕРЕСНЯ, генеральний секретар ООН Бутрос Бутрос-Ґалі відкрив у Каїрі, столиці Єгипту, світову конференцію в питаннях народонаселення і розвитку. Вона працюватиме протягом дев'яти днів. Кількість учасників доходить до 16,000 осіб зі 170 країн світу. Американську делеґацію очолює віцепрезидент Ал Ґор. „Нам належить прийняти рішення щодо того, в який спосіб виконати записані у статуті ООН вимоги соціяльного прогресу, коли кожного дня на світ з'являється 377,000 нових громадян, й то нерідко в умовах нестерпної скрути і злиднів",— сказав у своєму вступному слові Б. Бутрос-Ґалі. З критикою каїрської конференції вже виступили деякі мусулманські організації і Ватикан. Вони вважають, що конференція візьме під захист право жінок на аборти і позашлюбні статеві стосунки. Головуючий на конференції президент Єгипту Госні Мубарак закликав делеґатів взяти до уваги, що їхні рекомендації не повинні виходити за межі законів, культур і релігійних традицій країн світу.

ПОЧАЛИСЯ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКІ ВІЙСЬКОВІ МАНЕВРИ

Вашінгтон. — В середу, 7-го вересня, у Форт-Бреґґу, Північна Каролайна, почалися американсько-українські військові маневри.

У місце розташування 82-ої повітряно-десантної дивізії армії ЗСА прибула формація українських десантників з Прикарпатської військової округи у кількості 30 осіб, щоб перейняти досвід американських аеромобільних військ і випрацювати способи взаємодії з ними під час можливих спільних миротворчих операцій.

Теперішні маневри проводяться в рамках програми двосторонніх військових контактів між збройними силами З'єднаних Стейтів і України, про що було досягнуто угоди під час зустрічей державного і військового керівництва обох країн.

Проти України порушено антидампінґові справи

Київ (Р.Р.). — Указ Президента України Леоніда Кучми про заходи для запобігання експорту українських товарів за цінами, що можуть розглядатися як дампінґові, та врегулювання торговельних конфліктів прокоментували керівники Відділу багатосторонніх економічних зв'язків. Начальник відділу Андрій Гончарук пояснив, що указ дозволить створити мінімальну законну базу, яка перешкодила б іншим державам застосувати антидампінґові заходи щодо товарів українського виробництва.

Заступник начальника згаданого відділу при Міністерстві Зовнішніх Економічних Зв'язків Володимир Коновалов повідомив, що Европейський союз, ЗСА, Канада та Мехіко, куди експортується основна маса українських товарів, порушили проти України 22 антидампінґові справи, що фактично закриває ринок для українських товарів на п'ять років. Указ Президента має на меті цьому запобігти, оскільки „в клясичному вигляді порушення не було", бо продукцію не експортовано за цінами, меншими від собівартости. На думку Коновалова, Україна повинна довести, що вона є державою з перехідною економікою, до якої не можна застосовувати дискримінаційну політику. Указ Президента Л. Кучми якраз і доводить, що Україна створює механізм контролі за експортом продукції та спеціяльний орган — Міжвідомчу комісію — для врегулювання конфліктів, а також, що Україна вживатиме відповідних заходів і в майбутньому.

Передбачається, що указ діятиме 2-3 роки, тобто до часу, коли Україна приєднається до Генерального акту торгівлі і тарифів (ҐАТТ).

В АМЕРИЦІ

КОЛИ МИНУЛОГО місяця автомобільні виробництва ЗСА звітували, що в липні продаж авт значно сповільнився, то фінансові експерти почали тривожитися, що це є показником загального сповільнення економічного росту в країні. Не беручи під увагу тверджень керівників автомобільної індустрії, які заявляли, що сповільнення є вислідом недотягнень виробництв, а не економіки в загальному. Виявляється, що вони були праві, бо статистичні дані опубліковані у вівторок, 6-го вересня, виказують, що в серпні продаж авт американського виробу збільшився на 10.3 відсотка у порівнянні з минулим роком.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА Билла Клінтона, як відомо, має проблему з кубинськими втікачами, які не зважаючи на різного рода небезпеки, численно прибувають до берегів ЗСА. Донедавна кубинських втікачів у ЗСА вітали без будь-яких перепон, але через масове їх прибування Уряд ЗСА був змушений змінити свою політику, їх почали трактувати подібно, як втікачів з Гаїті. Одначе це не стало перепоною, бо з кожним днем кількість втікачів з Куби зростає і приміщень для всіх не вистачає, бо військова база у затоці Ґвантанамо вже переповнена. На велике щастя ЗСА, уряд Панами погодився тимчасово прийняти 10,000 кубинських втікачів і перші 93 особи прибули до Панами у вівторок, 6-го вересня. Таборами кубинських втікачів у Панамі опікуватиметься американське військо.

КОЛИ КОНҐРЕС ЗСА повернеться після вакацій до праці у понеділок, 12-го вересня, перед ним височить одне й те саме питання — як розв'язати проблему загального медичного забезпечення. Кожна із досі поданих пропозицій підкреслює важливість того, що кожний американець повинен мати таке медичне забезпечення, яке мають члени Конгресу. Тому тепер вся увага буде звернена на програму медичного забезпечення, з котрої користають всі державні урядовці та яка втішається серед них доброю репутацією, бо дає можливість вибору та контролює ціни. Але як це перевести в життя, виявляється складною проблемою, бо найбільшими критиками такої можливости є самі державні працівники, які побоюються, що це може обійтися їхнім коштом.

НОВИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ амбасадор до Сінгапуру розпочав своє урядування у тій країні у вівторок, 6-го вересня, після 14-місячної відсутности. Це становище зайняв Тимоті Чорба, який сказав, що прийшов час братися до праці та полагодження конкретних проблем і закинути некорисне перевалковування справи Майкла Фея. Як відомо, М. Фей — це той американський юнак, якому за вандальство у Сінгапурі присудили шість місяців в'язниці та шість ударів тростиною.

ЗАКІНЧИВ СВОЇ вакації та повернувся до праці президент Билл Клінтон, одначе його поворот, як твердять спостерігачі політики Білого Дому, є сповнений ніким непередбаченими змінами серед його прибічників і працівників. Все це зумовлене двомісячною підготовою основних змін серед працівників Білого Дому, керівником персоналу Білого Дому Леоном Панеттою, які він має на меті запропонувати Президентові ще цього тижня. Повідомлень про перші зміни сподіються вже в наступному тижні.

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274 6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street Jersey City N.J 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні:
(202) 347 UNAW (202) 347-8631 (факс)

Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

Передплата на рік $55.00 на півроку $32.00 на 3 місяці $17.00
Для членів УНСоюзу $30.00 річно За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на Svoboda

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали Незамовлені матеріали повертається тільки тоді коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою
За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City N.J 07303

Чи початок з'єднання Ірляндії?

У минулому тижні Ірляндська республіканська армія (ІРА), насправді підпільна терористична організація, проголосила безтермінове „перемир'я" — припинення всієї своєї терористичної діяльности з готовістю до переговорів про мирне закінчення затяжного конфлікту між двома частинами поділеної Ірляндії та ворожнечі тієї організації і британського уряду. Впродовж останніх 24-ох років названа південно-ірляндська добре зорганізована й популярна в народі, хоч існуюча поза законом, організація вела терором боротьбу за прогнання Британії з Північної Ірляндії та за з'єднання тієї країни, дармащо того з'єднання не бажають собі численні автохтони обох частин Ірляндії.

Конфлікт настав на тлі анахронічного у XX сторіччі релігійного фанатизму: Південна Ірляндія є католицькою, а Північна — протестантською. Боячися примусового „укатоличення", мешканці Північної Ірляндії воліли належати до Британії і користуватися її військовою охороною, як приєднатися до своїх південних католицьких земляків. ІРА була проти урядування Британії у Північній Ірляндії терористичними актами, однаково на терені Північної Ірляндії, як і на терені Британії, включно із самим Лондоном. Понад 2000 осіб впали жертвою того перманентного терору, цивільні й військовики англійці та видатні північно-ірляндські прихильники приналежности до Британії. Як усі країни, підлеглі Британії, Північна Ірляндія користується широкою автономією із власним парляментом у Белфасті.

Проголошення „перемир'я" та припинення терористичної діяльности ІРА було великою несподіванкою для всього тамошнього і міжнародного світу, а терористи ніде і ніколи не втішаються довір'ям, без уваги на їх патріотичну вивіску. Тому не дивниця, що британський прем'єр Джан Мейджор висловив сумнів у щирість тієї миролюбної заяви і радив почекати на дальший хід подій. Але заява ІРА була щира. Її провідники, мабуть, прийшли до правильного висновку, що війна терором до безконечности — це безглядна і треба шукати розв'язки мирними переговорами. Америка є неначе запіллям ІРА, дармащо офіційно американський Уряд солідаризується з Британією, близьким союзником ЗСА. А втім, американці ірляндського роду — це частина еліти американського суспільства, яка щедро підтримує ІРА своїми фондами.

Одним із найперших актів президента Билла Клінтона після його повороту до Вашінґтону з літніх ферій було прийняття ірляндського віцепрем'єра та запевнення його, що Америка сприятиме переговорам про замирення. Однак Клінтон, відомий з поквапности до обіцянок, у даному випадку не обіцяв ірляндському віцепрем'єрові ніякої фінансової допомоги: Ірляндія бідна і з'єднання її двох частин потребує фінансової допомоги.

Покищо те з'єднання ще у замряченій будуччині. В усіх країнах світу є фанатики, неприступні для логічних розважних арґументів. Є вони у Південній і в Північній Ірляндії, є вони і в Британії. Як на Близькому Сході, спроба замирення Ізраїля з арабським світом, так само і там фанатики робитимуть все можливе, щоб до замирення не дійшло. А втім: всесвітня історія має багато доказів, що розум таки перемагає нерозумний фанатизм і добре діло перемагає зло. Британія й Ірляндія — це прадавні частини европейського Заходу з високою політичною культурою і нема сумніву, що вони скорше чи пізніше знайдуть конструктивний компроміс. Треба привітати мудре започаткування того процесу перемир'ям і припинення терору ІРА. Крім анонімних продавців зброї, ніхто не є зацікавлений у продовжуванні ситуації, в якій щораз зростають людські жертви.

М. Мельник

КІЛЬКА ЗАВВАГ ДО ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ І РОСІЄЮ

I

На тему відносин між Україною і Росією можна багато говорити. Маємо тут і політику, і економіку, і торгівлю, і культуру. До того всього треба б додати відносини між обома народами в минулому. Проблеми ті набирають особливої ваги після приходу до влади Президента Леоніда Кучми, відношення якого до Росії різниться в основному від його попередника.

Які міркування і принципи мали б формувати відносини між Україною і Росією у тих ділянках? В якому напрямі ті відносини мали б розвиватись? Тут перш за все треба взяти до уваги деякі основні заложення, які є бездискусійні або майже бездискусійні.

Немає найменшого сумніву, що на довшу мету відносини між Україною і Росією повинні б бути щось в роді комбінації відносин між Німеччиною і Францією та Америкою і Канадою. Немає теж найменшого сумніву, що якщо все добре піде, тоді такі відносини в найкращому випадку можуть заіснувати десь може за 30—40 літ. А чому не скоріше? Та тому, що передумовою для досягнення тої цілі є прихід до влади цілком нової генерації росіян. Люди ті майже напевне будуть позбавлені імперських навантажень минулого. Можна цілком добре припускати, що за стільки часу їм стане цілком ясно, що війни в ім'я політичної могутности не мають сенсу, та що, разом з тим, підкорювання чужих народів не принесе їм найменшої економічної користи. Всі імперські народи з демократичними устроями (Англія, Франція, Еспанія, Італія) перейшли ту метаморфозу, і тому можна цілком сміло припускати, що й з росіянами станеться те саме.

Але що українським урядам робити протягом того часу? Питання стає незвичайно важним, коли взяти до уваги реальну можливість збройного конфлікту між Україною і Росією. На превеликий жаль, тут теж немає найменшого сумніву, що тепер така можливість існує.

В який спосіб конфлікт той може виникнути?

Припустім, що до влади в Росії прийшли люди в роді Жириновського. Чи прихід російських імперіялістів до влади є можливий? Старанючись відповісти на те питання, не конче треба думати про Жириновського. Багато доцільніше думати про журналістів з телевізійної станції „Останкіно", про конкретно висловлені антиукраїнські настрої в Думі і навіть про таких борців за свободу і демократію як Солженіцин. Та навіть Єльцин без перестанку пропонує різного роду союзи, які на довшу мету зменшили б в основний спосіб суверенність України.

Отже, припустім, що російські імперіялісти прийшли до влади та що вони вирішили приєднати до Росії Крим та деякі області південної та східньої України. Для українського народу, а зокрема для українських провідників, незвичайно важно усвідомити, що для того роду плянів імперіялісти ті, без сумніву, мали б повну підтримку публічної опінії Росії. Вони теж і в деяких областях України знайшли б значну підтримку. Бачите, українські росіяни просто не можуть пережити того, що замість хахлам приказувати, вони мусять їх слухати. Також багато українців далі ще переконані, що більш престижево говорити по-російськи, ніж по-українськи.

Щоб ті землі анексувати, треба б спровокувати конфлікт. Зробити це не було б дуже важко. Одна можливість — це спроба українського уряду силою приборкати незаконні дії уряду Криму, в наслідок чого уряд той, за таємною згодою Москви, почав би ставити збройний опір і тоді одверто звернувся б до росіян за допомогою. У подібний спосіб поштовх до такого кроку міг би вийти зі сторони Чорноморської фльоти.

Третя можливість могла б стати реальністю, коли б гіперінфляція продовжувалась і разом з тим платні великої кількости людей не могли б наздігнати цін. Створився б економічний, а разом з тим і політичний хаос. Росія могла б його поглибити і приспішити, затримуючи доставу нафти і ґазу. (Вона робила це вже в минулому). Почалися б масові страйки й маніфестації, які могли б змусити уряд до наведення порядку за допомогою війська. Коли б такий хаос послабив уряд, тоді Крим і деякі області могли б прийняти резолюції приєднання до Росії і Уряд України не мав би сили, щоб їм в тому перешкодити просто тому, що велика частина не дуже патріотичного офіцерського корпусу війська України не схотіла б стріляти до своїх людей. В недавньому минулому Україна вже майже опинилася в такій ситуації, бо хто зна, що сталося б, коли б уряд і Верховна Рада не поступилися вуглекопам і не погодилися на нові вибори.

Хоч це й правда, що за 30—40 років мир і дружба між Україною і Росією є неминучі, та за цей час українські уряди повинні зробити все, щоб до того часу затримати суверенність над своїми територіями. На жаль, політика Президента Кучми в тому напрямі не іде. З його виступу у Верховній Раді після виборів виходить, що він буде старатись втягнути Україну в такий близький політичний та економічний союз з Росією, що це Україні на користь не вийде. На думку Кучми, „Історична Україна є частиною Евроазійського економічного та культурного простору. На сьогодні саме на цій території колишнього Радянського Союзу зосереджені життєво важливі національні інтереси України. Це і джерела надходження необхідних товарів, сировини та енерґоносіїв і найбільш реально доступний ринок збуту продукції українських товаровиробників. Нас зв'язують з країнами-колишніми республіками Союзу також і традиційні наукові, культурні, інформаційні і сімейні зв'язки.

(Закінчення буде)

Іванна Зельська

Навчання української мови

Усіх нас переслідує прикре ствердження, що українська мова забувається, а нові покоління можуть скоро зовсім перестати нею користуватися. Це ствердження однаково відноситься до тих, що живуть в Україні і тих українців, що живуть розкинені по всіх континентах нашої плянети. Причин своєрідних багато й застановлятися над тим можна, але дискутувати тут крім ствердження, не приходиться. Замість безплідних суперечок маємо чергову спробу у книжковому виданні для дітей, що маю перед собою.

Великим порятунком у майже безвихідній нашій ситуації є відновлення державности України, що можливо за деякий час внесе справжнє оздоровлення в наші ряди та приверне почуття пошани до української мови. Слабі проблиски можемо вже спостерігати.

Переді мною книжка, що її наголовок „Курчатко-жовтенятко вчиться рідної мови". Гарна кольорова зелено-жовта обкладинка привертає увагу та на ній квочка і курчата. Погляньмо, що там за тою цікавою обкладинкою. Привертають увагу великі і чіткі ілюстрації, що на цілу альбомного формату сторінку і їх аж 17 та ще 10 менших розмірів, крім двосторонньої обкладинки. Зацікавлення зроблено, а тепер можна зазнайомитись із змістом.

Куряча родина живе свобідно на подвір'ю. Мама квочка має 10 малят, яких навчає курячих звичаїв і мови. Одне маля неслухняне і само вирушає в дорогу знайти кращу від курячої мови. У своїй мандрівці має різні пригоди з каченятами і качкою, коровою і телям, песиком, котиком, мишкою, конем і жабами та їх питомими звуками, але не знайшовши кращої від курячої мови вертається в родинне середовище курей.

Усі персонажі звірят дітям давно знайомі, а що добре ілюстровані тим більша заохота зі змістом. Сприяє тому ще виразний друк на доброму крейдяному папері. На мою думку видання чудове, бо дає різні можливості його використання, що напевно зацікавить передшкільнят і дітей початкових кляс школи, а то й дещо старшеньких.

При всіх більших ілюстраціях є поміщений п'ять хрестиковий — двокольоровий взір, якого можна використати для вишивки, чи розмальовання, що пересічній дитині дає додаткове вдоволення й зайняття.

Усі ілюстрації у цьому виданні представлені рисунком, а якби їх уважно виповнити кольорами, то справді користь була би велика для працьовитих дітей. Мені видається можливим, щоб найперше поступово закольорувати в цілій книжечці курчатко-жовтенятко (що є майже на кожному рисунку), пильнуючи, щоб кольор не виходив поза рисунок. Це можна поступово переносити й на інші зображення при великій пильності і терпеливості до якої звикає дитина та що залишиться їй на ціле майбутнє життя.

Видання це можна використати для читання, оглядання ілюстрацій, їх кольорування, а взори до вишивання або доповнення другим довільним кольором. Правда, що видання цікаво обдумане для дітей, відомою авторкою і дитячою письменницею. Отож і про неї.

Текс до видання написала Леся Бризгун-Шанта добре відома з декількох раніших видань. Вона докладно обізнана зі зацікавленням дітей, бо сама давніше успішно вчителювала. Докладніше про авторку подано на останній сторінці видання. Там же осібно і про Христину Мізур, що ілюструвала це цінне видання.

Друковано у видавництві Отців Василіян у Торонто 1993 року. Вже давно є на полицях книгарень і треба надіятися, що там довго не залежиться, а потрапить у дитячі руки та можливо відтягне їх від довгого сидіння при телевізії.

До серії „Курчатко-жовтенятко" належать „Мандрівка курчатка-жовтенятка" та „Слава курчаткужовтенятку". Обидві книжки ілюстровані Христиною Мізур.

Раїса Руденко

ЩО СВЯТКУВАЛИ ОДЕСИТИ?

У ці дні вулиці і площі Одеси святково прикрашені, скрізь пожвавлення і гамір, в тому числі і в порту, бо 2—4-го вересня Одеса святкувала 200-річчя з дня свого заснування.

На свято запрошені також кораблі з Болґарії, Румунії, Туреччини, Франції, Ізраїля. На розі вулиць Ґарібальді та Дерибасівської відкрито пам'ятник Йосипові Дерибасові. В урочистостях взяли участь не лише керівники области, але й представники Уряду України — прем'єр-міністер Віталій Масол, міністер Валерій Пустовойтенко, міністер машинобудування і військово-промислового комплексу Віктор Петров, керівник Секретаріяту прем'єр-міністра Василь Касьян, яких зустріли голови Одеської Обласної та Міської Рад Руслан Боделан і Едуард Гурвіц. Музика, виставки, ярмарки, змагання, концерти, гумор — усе тут було, а на одній із забав дітям розповідали казку про доброго дідуся Кучму, який прогнав злого дядька Кравчука.

Проте не всі відзначали цей ювілей однаково. На сусідній, від Дерибасівської, вулиці загін міліції розганяв активістів одеських організацій „Просвіта", УРП, УКРП та інших, які тримали гасла з написами, що 200-річчя Одеси — це історична фальшивка. На запити журналістів одеський історик-архівіст, автор книги „Одесі-600" Олександер Болдирєв зазначив, що організатори святкування зменшили вік міста на цілих 400 років. Зарясніло подібними повідомленнями і в українській пресі. А в газеті „Культура і Життя" з 3-го вересня надрукована стаття Станіслава Змієвського „Свято безпам'ятства". Автор пише, що одесити святкують 200-річчя „облагодіяння" краю російською імператрицею Катериною II, яка передала давно обжиті українські землі чужоземним колоністам, а 25-тисячне чорноморське козацьке військо переселила на Кубань і Тамань. Тоді ж вона вирішила перейменувати місто Гаджибей на Одесу і збудувати там митницю і воєнну базу.

За словами Змієвського, Одеса виникла на голому місці. В указі Катерини II з 27-го травня 1794 року сказано: „Зважаючи на вдале розташування Гаджібея при Чорному морі та пов'язані з цим вигоди, визнаєм за необхідне влаштувати там воєнну гавань — купно з купецькою пристанню". Місто Гаджибей перейменовано на Одесу 1795 року, а раніше називалося Гаджибеєм, Ханською Україною і в літописах знайдено згадки про його існування ще на початку XV століття під назвами Гаджибей, Качибей, Аджибек. „Колишній одеський партійний лідер Валентин Симоненко, ставши посадником ще 33 роки тому, схвалив рішення про святкування 200-річчя Одеси і на попередніх іменинах міста палко апльодував театральним видовищам, де головною героїнею була Катерина II", — пише Змієвський. Наступники Симоненка відверто жалкують за колишнім СССР, позвільняли патріотів України з керівних становищ області, а Одеська Обласна Рада ухвалила постанову про надання в області російській мові офіційного статусу.

Ніхто з них не зважив на численні статті, опубліковані в останні роки істориками-краєзнавцями О. Болдирєвим, О. Олійниківим, Г. Темком та Василем Барладяну, у яких автори арґументовано доводили, що Одесі не 200, а щонайменше 600 років. На сцені Одеської опери у ці дні йде прем'єра „Воронцова", де увіковічнюється образ губернатора Новоросійського краю. В одному з музеїв найважливішим експонатом вважається шаблю Алєксандра Суворова, російського фельдмаршала, який ніколи в Одесі не був. Цю реліквію туди привезли, пише автор статті, щоб змусити українців поклонятися російській зброї, російському військовому чоботові. І все це фінансується з бюджету України і міста, пише з гіркотою Змієвський та все ж закінчує статтю вірою, що „на зміну добі безпам'ятства йде час великого прозріння", і що наступного разу Одеса постаріється на 400 років, щоб вшанувати справжній, а не вигаданий день свого народження.

Роман С. Голіят

Р. ТОЖЕЦЬКИЙ ПРО МИНУЛЕ ПОЛЬСЬКОГО І УКРАЇНСЬКОГО НАРОДІВ

I

Ryszard Torzecki, Polacy i Ukraincy, Sprawa Ukrainska w Czasie II Wojny Swiatowej na Terenie II Rzeczypospolitej, Wydawnictwo naukowe PWN, Варшава, 1993, 349 стор.

Польський історик проф. д-р Ришард Тожецький, автор кількох праць з польсько-української тематики, у названій праці дає огляд подій, які мали місце під час Другої світової війни на „Кресах II Річи Посполитої".

Щоб дати об'єктивне висвітлення цих подій, він 15 років збирав матеріяли, які подає у цій публікації.

Р. Тожецький поділив цю працю на такі розділи: „Навколо вересня", „Українці у совєтській зоні і під гітлерівською окупацією до нападу Німеччини на СССР", „Відносини між українцями і поляками перед німецькою агресією", „У світі облуди і на дорозі до катастрофи (період від червня 1941 до жовтня 1942 рр.)", „У вихорі ідей", „Воєнна трагедія", „Закінчення", Біографії та Індекс прізвищ.

Там читаємо, що після трагічної смерти полк. Євгена Коновальця, на другому Конгресі ОУН в Римі 27-го серпня 1939 року Андрій Мельник очолив провід організації. У травні 1938 року він офіційно прибув з краю на похорон свого шваґра і залишився на еміграції.

Автор докладно описує про фермент у Краєвій ОУН, члени якої були молодшого покоління і не були вдоволені з Проводу, який був за кордоном, членами якого були колишні члени УВО, колишні старшини або вояки армій УНР.

На підставі сучасних зіставлень, які походять з польських джерел, після дій у вересні 1939 р. до німецького полону попало 100,000 українців. З 200,000 польської армії, яка попала у совєтський полон, коло 25,000 було українців. Багато з цих жовнірів, підофіцерів і офіцерів, загинули у таборах, серед них православний капелян польського війська полк. Симон Федоренко. Під кінець Другої світової війни в Польських Збройних Силах було 17,000 українців. В армії Андерса — 5,000 українців, які брали участь в боях за Монте Касіно.

Автор згадує, що немає матеріялів, які вказували б на вороже ставлення або невластиву поведінку вояків українського походження в боротьбі на обох фронтах. У польському війську служили старшини колишньої армії УНР полк. Павло Шандрук, Самійло Малько — пізніше ген. польської армії, Симон Федоренко й інші. В Німеччині і в Польщі були приготованими до викликання повстання на Кресах II Річи Посполитої. Однак консул у Львові Гергард Зільос твердив, що українська опінія є обурена німецькою політикою, а вигляди успіху повстання — ніякі. Цю оцінку можна вважати слушною, каже автор. Митрополит Андрей Шептицький доражджував українській спільноті прихильну невтральність супроти Польщі, а УНДО проголосила публічно й склала у сеймі (Василем Мудрим) декларацію про льояльне виконання громадських прав супроти держави. КЕ ОУН відмовила Проводові згоди на викликання повстання (стор. 24). Це становище було, без сумніву, вислідом закордонної політики Німеччини.

В Губернаторстві українські діячі, що стояли на чолі Українського Центрального Комітету, головно Володимир Кубійович, старалися відіграти ролю третьої сили, але це була т. зв. „музика майбутнього" в 1939—1940 рр., хоч нічого на це не вказувало. Абвер використав для своїх цілей обі фракції ОУН. ОУН-М творила в Генерал губернаторстві леґальні клітини, громадила і одночасно вишколювала членів і прихильників, щоб у майбутньому опанувати адміністрацію і допоміжну поліцію України, аж по Київщину. У своїй меті вони не різнилися, але в справі тактики з тим, що ОУН-Р діяла (в 1939—1941 роках) на теренах Західньої України, Генерал губернаторства і Німеччини, а ОУН-М на теренах Німеччини, Генерал губернаторства й Італії, а навіть Франції. ОУН-М залишилася також групою здібних, молодих націоналістичних інтелектуалістів: д-р Олег Кандиба, криптонім Ольжич, Олена Теліга, Ярослав Гайвас, Осип Бойдуник й інших (стор. 42).

Працю старався координувати Ярослав Барановський при співпраці Сушка, Андрія Мельника й інж. Осипа Бойдуника. Цілий цей мельниківський колектив прибув до Польщі вже 15-го вересня 1939 р. зі Словаччини, а 3-го жовтня відбулася нарада з українськими суспільно-політичними активістами в Кросно. В половині листопада 1939 року в домі Романа Сушка в Кракові відбулася друга нарада діячів суспільно-громадських, наукових, політичних і церковних, яка затвердила проєкт заснування Українського Національного Об'єднання (УНО).

Завданням німецької політики в Генерал губернаторстві було створити противагу в політиці національностевій, виграючи або використовуючи протиріччя інтересів українських і польських, а також підсилювати старі й нові антагонізми.

В 1939—41 роках розігрувався останній акт розколу ОУН, започаткований 1932 року в краю і на еміграції. В його основі лежав конфлікт поколінь — тих, що воювали за незалежність в 1917—1920 роках, творили ядро проводу Української Військової Організації (УВО) і тих, яких виховали повоєнні обставини, тверді і без перспектив, яке накидало їм життя у чужій, неприйнятій державі і яких виховувала псевдотеорія елективної думки Д. Донцова й крайньо націоналістичного діяча Миколи Міхновського (стор. 56).

1-го листопада 1940 року постала нова фракція Революційної ОУН-Б. Ришард Ярі (Ріко Ярий) був подвійним агентом — Абверу і ОУН. Багато членів цієї організації вважали, що коли Ярий був супроти когось льояльним, то „хіба до своєї жінки". Ярий грав відповідальну ролю в ОУН-Б.

Німці зорганізували два батальйони добровольців Українських Націоналістичних Дружинників (ДУН), „Нахтіґаль" і „Ролянд", з метою використати їх до боротьби з СССР.

Закінчення буде.

75-ий ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

запрошує вас на

зустріч з

ВІКОЮ ІВЧЕНКО

тринадцятирічною поетесою з України

В ПРОГРАМІ:

— читання власних віршів;
— виконання пісень;
— відповіді на запитання слухачів;
— демонстрація прозірок;
— продаж книжок з автографами.

У неділю, 18-го вересня 1994 р. о год. 4-ій по пол.
RAMADA HOTEL
Rt. 10 W. East Hanover, N.J.

Вступ — $10, сеньйори і студенти — $5.
• Кошт перекуски входить в оплату

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ, Інк.

ВІДДІЛ НЮАРК—ІРВІНГТОН

ШКІЛЬНИЙ РІК 1994/95

ПРЕДМЕТИ НАВЧАННЯ і УЧИТЕЛІ:

• **Фортепіяно:**
Дарія Каранович — Irvington, N.J. (201) 375-5689
Таїса Богданська — Newark, N.J. (201) 372-4410
Оля Протиняк — Maplewood, N.J. (201) 378-7969
Лариса Крупа — Morristown, N.J. (201) 539-4937
Таня Темницька — Parsippany, N.J. (201) 428-6060
Марія Мацькевич — Roselle, N.J. (908) 245-6836
д-р Тамара Булат — Edison, N.J. (908) 549-0615
Оксана Кордуба — Rutherford, N.J. (201) 933-5614
Галина Колесса — Jersey City, N.J. (201) 332-2316
Наталка Слобідяних — New York, N.Y. (212) 781-2249

• **Скрипка і віоля:**
Рафаїл Венке — Maplewood, N.J. (201) 762-0756
Галина Колесса — Jersey City, N.J. (201) 332-2316

• **Сольо спів:**
Таня Гриншпин — Newark, N.J. (201) 372-3749
Ярослав Гнатюк — Passaic, N.J. (201) 777-4247

• **Гарфа:**
Наталка Олійник — Irvington, N.J. (201) 399-3413

НАВЧАННЯ ПОЧАЛОСЯ 7-го ВЕРЕСНЯ 1994 р.

КОМІТЕТ ДОПОМОГИ УКРАЇНІ ПІВНІЧНОГО НЮ ДЖЕРЗІ

(Приятелі Руху)

запрошує
українське громадянство
Нюарку і околиці на

ДОПОВІДЬ

яку виголосить

д-р МИКОЛА ЖУЛИНСЬКИЙ

народний депутат України, колишній віцепрем'єр-міністер з питань гуманітарної політики, член Національної Академії Наук України

тема доповіді:

„Україна по виборах — консолідація чи поглиблення конфліктів"

зустріч відбудеться

в середу, 14-го вересня 1994 року о год. 7:30 вечора в залі церкви св. Івана Хрестителя при Сенфорд авеню, Нюарк, Н.Дж.

Паркувальна площа буде під охороною

НАРОДНИЙ ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНІ
ФОНД РУХУ • ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ
Відділ Центрального Ню Джерзі

запрошують вас на

ОСІННЮ ЗАБАВУ

яка відбудеться

в суботу 1-го жовтня 1994 року

в ЦЕНТРІ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ в САВТ БАВНД БРУКУ, НЮ ДЖЕРЗІ

початок забави

о год. 6:30 вечора

при звуках популярної оркестри:

„ФАТА МОРҐАНА"
(з Києва)

• Коктейл;
• вечеря з обслугою, бара;
• пізна холодна перекуска;
• льотерія на виграш.

ДОХІД ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ДОПОМОГУ УКРАЇНІ

Особи, які прибудуть на забаву в українських вишивках можуть взяти участь в конкурсі з винагородою за найкращу вишивку.

Квитки в ціні $30.00 від особи, для студентів $20.00 замовляти з передплатою.

КРЕДИТІВКА СВ. АНДРІЯ	тел. (908 469-9085
ДАМ'ЯН ГЕЧА	тел. (908) 755-8156
ОТЕЦЬ І. ЛИШИК	тел. (908) 356-5706
ЮРКО МІЩЕНКО	тел. (908) 671-1914

Вступайте в члени Українського Народного Союзу

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в АМЕРИЦІ

запрошує членів й українську громаду

НА ДОПОВІДЬ:

ОЛЕКСАНДЕР ДОВЖЕНКО — ТРІЮМФ І РОЗПАЧ ГЕНІЯ

(до сторіччя з дня народження)

яку виголосить

МИКОЛА ЖУЛИНСЬКИЙ — академік, директор інституту літератури ім. Шевченка Національної Академії Наук України, народний депутат Верховної Ради України і колишній віце-прем'єр міністер України,

що відбудеться:

у вівторок, 13-го вересня 1994 р. о год. 6:30 веч., у домі НТШ, при 63 Четверта авеню, між 9 і 10 вулицями, в Ню Йорку

УПРАВА НТШ

СТАНИЧНА СТАРШИНА ПЛАСТОВОЇ СТАНИЦІ в НЮ ЙОРКУ

повідомляє, що

ПЛАСТОВІ ЗАЙНЯТТЯ в домівці

розпічнуться

СТАНИЧНОЮ ЗБІРКОЮ,

в суботу, 17-го вересня 1994 р. о год. 1:30 по пол.

• Пластунів зобов'язує повний пластовий однострій!

Вписи нових дітей до Пташат й до Пласту відбуватимуться кожної суботи від **17-го вересня до 8-го жовтня від год. 1:00 до 3:00 по пол.**

у ПЛАСТОВІЙ ДОМІВЦІ при 144 ДРУГІЙ АВЕНЮ.

Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу

повідомляє, що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ ОКРУГ

Бостон - Ню Гейвен - Сиракюзи/Ютика - Трой/Олбані - Вунсакет

відбудуться

в суботу, 24-го вересня 1994 р. о год. 1:30 по пол.

на Союзівці
SOYUZIVKA — UNA ESTATE
Foordmore Road, Kerhonkson, N.Y.

В нарадах повинні взяти участь секретарі, організатори, делеґати 33-ої Конвенції, члени Управ Окружних Комітетів та відділові урядовці.

Осінні наради призначається організаційним справам та для поширення знання про союзові забезпеченеві продукти.

Голови Округ:

Бостон — Зіна Кондратюк	(617) 325-5293
Ню Гейвен - Володимир Василенко	(203) 644-2729
Сиракюзи/Ютика — Володимир Корчинський	(607) 796-9108
Трой/Олбані - Павло Шевчук	(518) 785-6793
Вунсакет — Леон Гардінґ	(401) 658-1957

Секретарі Відділів отримають листовне повідомлення та інформації про умови участи в нарадах. З огляду на замовлення нічлігів на Союзівці, зголошення треба прислати до Головної Канцелярії УНС перед 19-им вересня 1994 р. За додатковими інформаціями проситься звертатися до Голови вашої Округи, або до Організаційного Відділу УНСоюзу: **(800) 253-9862**

Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу

повідомляє, що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ ОКРУГ

АЛЛЕНТАВН - БАЛТИМОР ФІЛЯДЕЛЬФІЯ - СКРЕНТОН ШАМОКІН - ВІЛКС БЕРІ - Необ'єднані Відділи Пенсильванії: 11, 135, 145, 258, 297, 467

відбудуться

в суботу, 17-го вересня 1994 року год. 11:30 - 4:00 по пол.

Оселя ім. Ольжича
Ukrainian Homestead, 1230 Beaver Run Dr., Lehighton, Pa.

В нарадах повинні взяти участь секретарі, організатори, відділові урядовці; члени Управ Округ та делеґати 33-ої Конвенції.

Осінні наради призначається організаційним справам та для поширення знання про союзові забезпеченеві продукти.

Голови Округ:

Аллентавн — Анна Ґерес	(215) 867-4052
Балтимор — Богдан Ясінський	(301) 593-5186
Філядельфія — Стефан Гавриш	(215) 233-2466
Шамокін — Йосиф Чабан	(717) 874-3084
Вілкс Бері — Тимко Бутрей	(717) 759-1541
Скрентон і Необ'єднані Відділи Пенсильванії —	
Головна Канцелярія УНС	(800) 253-9862

Для всіх присутніх на нарадах подаватиметься полуденок.

УЧАСТЬ У НАРАДАХ прошу зголосити голові вашої Округи **перед 13-им вересня.**

Святкування 3-ліття Незалежности України в Клівленді-Пармі

В день 21-го серпня 1994 року, о год. 4:00 по полудні в залі української автокефальної православної церкви св. Трійці в Норт Роялтон, Огайо, відбулося відзначення 3-ої річниці проголошення державної незалежности України. Цю імпрезу-концерт зорганізував з рамени Українських Злучених Організацій Великого Клівленду Громадський Комітет, якого головою була Анна Брездун-Берет, і він вив'язався вдало зі свого завдання. Анна Берет відкрила цю імпрезу коротким вступним словом, опісля попросила д-ра Юрія Оришкевича до відспівання національного американського гимну, при акомпаньяменті на клявішному ампліфаєреві П. Остапович. З черги квартет „Доля", в якому співають і грають новоприбулі з України Світлана Коваленко, Оксана Юшкова, Ярослав Петрів і Віталій Сузанський, відспівав набожно пісню „Боже Великий, Єдиний".

У залі не було жодного вільного місця, багато людей прийшло у вишиваних строях, в чому віддзеркалюється великий сантимент нашої діяспори до вічної Матері-України. Перші столи зайняли священики, представники американських і українських громадянських організацій. На жаль, з числа українських католицьких священиків був присутній тільки один о. Іван Чировський, парох церкви Покрова Пресвятої Богородиці в Пармі.

З черги мгр Василь Ліщинецький, голова УЗО, привітав публіку і в короткому слові, по-українськи і по-англійськи, позитивно висловився про розвій української держави. При кінці своєї промови запропонував „Многоліттєвіє" українському народові, яке ціла заля, стоячи, ентузіястично відспівала.

Дуже шкода, що конгресмен Мартин Г. Говк не міг особисто бути присутнім на імпрезі, як заздалегідь плянувалося, бо мусів залишитися на нарадах у Вашінгтоні з приводу нового закону проти злочинности. Відомо, що конгресмен М.Р. Говк вельми прихильно ставиться до українців. Своє привітання він передав телефонічно і почав його, на загальне здивування, українською мовою.

Конгресмен виявив глибоке знання української ситуації, ясно висловився щодо того, що ЗСА повинні допомогти Україні і тим часом політика З'єднаних Стейтів є далі проросійською. Все ж у найближчий час М.Р. Говк сподівається, з допомогою своїх колеґ, добитися фінансової підтримки для України, яка тепер перебуває в економічній скруті. На маргінесі хочу зазначити, що молода адвокатка д-р Марта Ліщинецька очолює фінансовий сектор в бюрі конгресмена М.Р. Говка.

Слідуючою точкою був виступ квартету „Доля". Співаки виконали три пісні: „Черемшина", „Коло млина яворина", „Україні — слава" — муз. Кметя.

Святочне слово виголосив проф. д-р Михайло Пап, емерит і колишній директор інституту советських і східньо-европейських студій при Університеті Джон Керол в Клівленді. Його промова була змістовна і зрозуміла. Він торкнувся історичного аспекту змагань українського народу до незалежности. На його думку, найбільшим лихом для України був союз з Московщиною, договір гетьмана Богдана Хмельницького з московським царем Олексієм, так звана Переяславська угода 1654 року. Відразу по тому Москва почала процес колонізації України. Згодом гетьман Іван Мазепа робив спроби, аби позбутися московської окупації України і з цією метою заключив договір зі шведським королем Карлом XII, але під Полтавою 1709 року цар Петро, як відомо здобув перемогу над шведами і у висліді загарбав Україну. Гетьман Мазепа потім з гірким жалим писав, що „през незгоду всі пропали, самі себе звоювали". Як бачимо, незгода і чвари в нашій історії повторюються, вони дають про себе знати і сьогодні. Проф. М. Пап докладно зілюстрував період визвольної боротьби нашого народу після Першої світової війни, Четвертий Універсал та проголошення самостійности України 22-го січня 1919 року і злуку всіх українських земель. Але й тоді в нас не було єдности, багато українців повірили в Леніна і більшовицькі обіцянки й Україна опинилася в московському ярмі. Ленін хитро „лявірував" на національних почуваннях, але по його смерті Сталін поклав в основу своєї політики російський шовінізм, почалося жорстоке переслідування українців. В 1922—28 роках українські комуністи Скрипник, Затонський, Шумський, Хвильовий та інші проводили українізацію, але їх скоро знищено. Невдовзі, в 1932—33 роках, у наслідок плянованого голодомору-геноциду загинуло понад 10 мільйонів українського населення. М. Хрущов відверто визнав у квітні 1956 року, що Сталін хотів вивезти в Сибір усіх українців за їхній опір комунізмові.

По розвалі Совєтського Союзу із проголошенням української незалежної держави 24-го серпня 1991 року закінчилася боротьба українського народу за Богом дане право бути господарем на своїй віками поневоленій, потом і кров'ю зрошеній землі. Верховна Рада під проводом тодішнього голови Леоніда Кравчука майже одноголосно проголосила відродження Української Соборної Держави, а весь народ в референдумі 1-го грудня підтрвердив цей акт понад 90 відсотками голосів. Було накреслено конструктивні пріоритети, але тільки риторично, бо в практично-емпіричному сенсі їх не здійснювалося. Сподіємося, що новий президент України Леонід Кучма буде дотримуватися історичної правди, і хоч початкові його потягнення не ворожать нічого доброго, він таки не зрадить ідею волі нашого народу. Бо тільки „в своїй хаті своя правда і сила і воля". Проф. М. Пап закінчив свою цікаву доповідь словами: „Слава Україні"! Між іншим, ці слова красувалися великими буквами над сценою в залі. Проф. М. Пап також згадав, що Джон Керол Університет в Клівленді вже запросив колишнього президента України Л. Кравчука з доповіддю на весну 1995 року.

Постановкою сцени займався Павло Присяжний, зі штабом помічників. На столі, на видному місці, були розкладені відповідні до свята експонати: часописи, знімки, запозичені від Українського Музею і Архіву в Клівленді. Анна Берет відчитала відповідні проклямації з цієї оказії від губернатора стейту Огайо Войновича і посадника міста Клівленду Вайта та представила публіці визначних американських і українських гостей на залі, серед них — суддю з Вашінгтону д-ра Богдана Футея, колишнього мешканця Великого Клівленду.

Останньою точкою був танок — попис групи танцюристів і танцюристок ансамблю „Каштан". Старостою „Каштану" є Корнел Осадца, а мистецьким керівником — Джеймс Басо. Ансамбль в гарних народніх строях виконав блискуче „Привіт з короваєм" і „Гопак".

Треба згадати, що кредитівка „Самопоміч" завжди йде назустріч потребам нашої громади, також і тим разом вона уфундувала квитки, летючки та програмки, а мистецька студія „Трипілля" віддала до диспозиції картини О. Ткаченка.

Д-р Володимир Боднар

УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ПАТРІЯРХАЛЬНОГО ТОВАРИСТВА
Відділ в Ню Йорку

запрошує членство та українську громаду Метрополії взяти участь у вшануванні

світлої пам'яті Блаженнійшого Києво-Галицького Патріярха

ЙОСИФА КАРДИНАЛА СЛІПОГО

в десяту річницю відходу в Божу Вічність.

Панахиди будуть відслужені в церквах Ню Йорку по Святих Літургіях.

Жалібні Сходини відбудуться дня 18-го вересня 1994 р. год. 2-га по пол. в домі НТШ при 63, 4-та авеню.

Слово присвячене пам'яті св. п. Патріярха Йосифа виголосить інж. Олександер Пришляк, голова Краєвої Управи Українського Патріярхального Т-ва.
Мистецька точка: Орест Кебало, деклямації.
Кава й солодке перед вшануванням.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ у ВІЧНІСТЬ

нашої найдорожчої **МАМИ, БАБЦІ і СЕСТРИ**

бл. п.

МАРІЇ СОХАЦЬКОЇ

яка відійшла від нас несподівано 30-го вересня 1993 р.

СЛУЖБИ БОЖІ

будуть відправлені 1-го жовтня 1994 р.

в церкві Благовіщення Melrose Park, о год. 9-ій ранку; і отців Францішканів.

Про молитви за упокій душі просять:
донька — ОЛЯ ДЕЛФІНІ з родиною
син — ВОЛОДИМИР з родиною
сестра — СТЕФА БЛАГА з родиною

Зі смутком повідомляємо, що в неділю 31-го липня 1994 р. відійшов у Вічність на 75-му році життя

бл. п.

ЙОСИФ ПАЛАМАРЧУК

довголітній власник харчової крамниці в Північному Вінніпеґу.

В глибокому смутку:
дружина — ЯРОСЛАВА
дочки — ГАЛИНА з чоловіком ЮРКОМ і дітьми
— НАДІЯ з чоловіком і дітьми

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в АМЕРИЦІ

ділиться сумною вісткою, що 23-го липня 1994 р. у Белойт, (Beloit), Віск. помер на 83-му році життя

бл. п.

проф. МИКОЛА МИРОСЛАВ ПАЛІЙ

дійсний член Філологічної Секції НТШ, автор праць, професор модерних мов на Белойт Коледж, перекладач і дослідник.

ПОХОРОН відбувся 28-го липня 1994 р. в українській православній церкві св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж. і там же похоронений.

Дочці Лідії Палій-Гюм і синові Миколі складаємо глибоке співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

УПРАВА НТШ

Ділимося сумною вісткою, що 31-го серпня 1994 р. після довгої і тяжкої недуги відійшла у Божу Вічність на 75-му році життя наша найдорожча ДРУЖИНА, СЕСТРА, ТЕТА, ШВАГРОВА і КУЗЕНКА

бл. п.

АННА (РИВАК) МАРТИНКОВСЬКА

Похорон відбувся у середу, 6-го вересня 1994 р. о год. 10-ій ранку з церкви св. Вознесіння на католицький цвинтар у північному Маямі, Фла.

У безмежному смутку:
муж — ВОЛОДИМИР
брати — СТЕФАН, ВАСИЛЬ з дружиною
братанки — ПЕТРО, ОЛЕСЬ, СЛАВКО, ВАСИЛЬКО з родинами
— ВОЛОДИМИР
сестрінка — ДЗВІНЯ з родиною
швагер — ВАСИЛЬ з родиною
кузен — ЯРОПОЛК КАЛИНА з родиною
та ближча і дальша родина та приятелі.

Союзівка...

(Закінчення зі стор. 1)

інструментів, автентичні строї. Заслужений артист України І. Богдан подарував слухачам ті пісні, які йому подобалися найбільше за 18 років виступів на сцені. Серед них — „Дика ружа", „Ой, там, у Львові", „На Івана Купала"; пісню „Буковинське танго" співак присвятив керівникові мистецьких програм Союзівки Ані Дидик-Петренко, завдяки якій він був запрошений виступити на оселі. Розпочавши пісню, І. Богдан запросив А. Дидик-Петренко до танцю. Акомпаньював співакові вокально-інструментальний ансамбль „Львів'яни", який протягом цілого літнього сезону озвучував різні програми Союзівки.

Подібний концерт відбувся на терасі „Веселки" у неділю пополудні. Програма „Карпатського візерунка" була дещо поширена — до пісень додалися танці, серед яких найбільш характерною була гумористична постановка „Танець старого гуцула" (виконавці — Ольга Деревцук та Богдан Гоцанюк). Звучали автентичні народні інструменти – дримба, тилинка, окорина (зозулька), най (реберце).

Приємною несподіванкю був додаток до програми — виступ заслуженого артиста України, бандуриста і співака Остапа Стахова.

Вдруге перед гостями оселі співав І. Богдан, ентузіястично залучуючи публіку до співу і танцюючи із слухачами. Співак закінчив свій виступ символічним „Многая літа". Ведуча концертових програм, співачка Оля Ходоба-Фриз та група „Львів'яни" виконали кілька пісень.

Відзначення 100-річчя УНСоюзу зайняло центральне місце у програмі останнього концерту сезону у неділю ввечорі, 4-го вересня. Із святковим словом виступила новообрана заступниця предсідника УНС Аня Дидик-Петренко, яка, відзначивши усі заслуги Батька-Союзу та його вклад в загально-українську справу, запевнила, що ця організація і надалі буде твердинею українства у діяспорі. Привітавши присутню в залі предсідника УНС Уляну Дячук та вручивши їй китицю квітів, А. Дидик-Петренко представила гостям Союзівки також інших важливих союзовців — новообрану радну УНС Стефанію Гаврилюк з чоловіком, почесних членів УНСоюзу Йосипа Лисогора з дружиною, д-ра Ярослава Падоха та Марію Душник, головного редактора „Свободи" Зенона Снилика з дружиною, управителя Союзівки Івана Флиса, мол., та його заступника Івана Коцура, колишнього довголітнього управителя оселі Володимира Кваса, редактора та мистецького критика „Свободи" Галину Колессу та кореспондента „Українського Тижневика" Романа Вороновича.

Виступ танцювального ансамблю „Сизокрилі" під керівництвом Роми Прийми-Богачевської надав імпрезі спеціяльної урочистости, тішачи то бистротою, то гумором, то ліричністю, то темпераментом, як у танго до пісні В. Івасюка „Червона рута" (під акомпаньямент групи „Львів'яни"). Приємним урізноманітненням став виступ О. Ходоби-Фриз, яка виконала з „Львів'янами" декілька ліричних пісень із свого нового репертуару.

Спільна телепрограма „Голосу Америки" і „Ворлднет" здійснювала запис вищезгаданого недільного концерту-відзначення 100-ліття УНС для телепередачі в Україні під назвою „Вікно в Америку".

Калейдоскоп мистецьких подій був доповнений різноманітними виставками на Союзівці. Щовечора від п'ятниці до неділі відбувалися забави; грали оркестри „Луна", „Темпо" і „Фата моргана". Впродовж вікенду на оселі проходили плавацькі та тенісові змагання за першенства УСЦАК і нагороди УНСоюзу.

У понеділок, 5-го вересня, мальовнича Союзівка потрохи пустішала, затихала, і мимоволі нагадалися слова пісні, яка звучала на одному з концертів: „Скрипка грає, серце крає, наше літо догоряє..."

Предсідник УНС Уляна Дячук

Члени ансамблю „Сизокрилі".

Співає Ігор Богдан.

Танцюристи з „Карпатського візерунка" О. Дерещук та Б. Гоцанюк.

Соліст ансамблю „Карпатський візерунок" Петро Яремчук

Р. Прийма-Богачевська.

Оля Ходоба-Фриз.

А. Дидик-Петренко та І. Богдан.

Виступає О. Стахів

КУК адмініструє...

(Закінчення зі стор. 1)

мінові проєкти на Україні у співпраці з українськими організаціями-партнерами і 40 осіб з України побувають у Канаді в рамках цієї програми.

Програма поділена на чотири ділянки — суспільний розвиток, охорона здоров'я, державна адміністрація та сільське господарство. В ній візьмуть участь і координуватимуть нею чотири відповідні сектори: Канадське бюро міжнародної освіти, Канадське товариство міжнародної охорони здоров'я, Інститут державної адміністрації Канади, а також спілка Сільськогосподарського Інституту Канади і канадської федерації сільського господарства. Ця програма з бюджетом 2.5 мільйона дол. розрахована на один рік і являє собою частину загальної програми Канади з технічної допомоги Україні, яка охоплюватиме понад 60 проєктів та фінансуватиметься канадським урядом на загальну суму понад 25 мільйонів дол.

Конгрес Українців Канади докладе всіх зусиль, щоб прослідкувати за успішним проведенням Програми Партнерських Обмінів між Канадою та Україною і закликає українську громаду Канади взяти активну участь у цій ініціятиві, щоб зміцнити українські установи та організації в громадському та приватному секторах.

У Кенті, Ваш., відзначили 100-ліття УНС

Святкування 100-ліття УНСоюзу та Загальні збори 496-го Відділу ім. Т. Шевченка у Вашон-Сітлі відбулися 16-го липня ц.р. в приміщенні Українського Центру в Кенті, Ваш.

Святочні збори відкрив та ними проводив секретар Відділу Михайло Кігічак, який щиро привітав всіх присутніх та надав слово заступникові секретаря Миронові Пилип'якові, який виголосив дуже добре опрацьовану доповідь.

Відтак проведено Загальні збори Відділу, на яких виступили зі звітами М. Кігічак, Василь Кріп'як, голова Контрольної комісії, та Меланія Кігічак, голова Суспільної опіки. З великим зацікавленням присутні вислухали звіт М. Кігачака з 33-ої Конвенції УНСоюзу, на якім вручено М. Кігічакові спеціяльну плякету як винагороду за приєднання найбільшого числа членів в міжконвенційних роках 1990-93, разом 473 члени. Громада щиро привітала свого секретаря з почесною нагородою.

На внесок М. Пилип'яка Управу вибрано в цьому самому складі.

На закінчення бандурист А. Криницький відіграв та відспівав в'язанку українських пісень. Також група жінок співала багато пісень. Закінчено імпрезу гимном „Ще не вмерла Україна".

Гарно і смачно була приготована перекуска членкинями під проводом Галини Партики.

СПРАВЛЕННЯ

У репортажі п.з. „Екзекутива УАКР..." („Свобода", ч. 167 з 2-го вересня ц.р.) на сторінці 4-ій у передостанньому абзаці з вини дописувача вкралася помилка. Замість „на школу українознавства в Нюарку уділено 200 дол." має бути: „уділено 350 дол., яка збирає датки на устаткування одної із шкіл в Україні". — Р. Барановський.